

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

Titulus IX. De Feriis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

determinantur à Jure simpliciter, & absque ullo Judicis ministerio, e contra terminus dilationum designatur interveniente ministerio Judicis, atque sic Jus potestatem fecisse censetur Judici eas decernendi: prout cognita causa expedire videbitur. Imò expressè hanc dedit facultatem, ut patet ex LL. *Et cam.* allegatis, & recepta consuetudine: quod eidem in causa appellationis non est concessum.

5 Dico 3. Dilationes Deliberatoriæ, & Reculatoriæ, item Probatoriæ in causis Civilibus, per se sunt *peremptoriæ*, etiam si in concessione non sit addita vox *peremptoriæ*. h. e. conceduntur semel tantum, & que post lapsum terminum primæ dilationis non datur alia, sed proceditur in causa. Ita DD. colligunt ex c. fin. *Et l. ii. cit. l. fin. ff. de feriis. Et l. i. h. t.* Dixi 1. per se; si enim terminus nimis brevis fuisset concessus, aut Pars impedita, quod minus probationes vel exceptiones instruere poruerit, aut nova causa vel novæ probationes emergerint, dari potest secunda, imò & tertia. c. 4. de *Except. l. 7. ff. de feriis.* Quartam verò probatoriam, quam indulgit *Auth. at qui C. de probat. Et Nov. 90. c. 4. abrogavit Recess. Imper. 1654. §. 50. & praxis Cameræ.* Et hinc solennitas legalis, à c. 4. *Et Auth. ac Nov. cit. requisita* (videlicet prævia cognitio causæ, propter quam petitur dilatio, & juramentum à petente præstandum, quod non malitiosè petatur) adhiberi jam debet ante tertiam dilationem. Dixi 2. Probatoriæ in causis Civilibus; nam in Criminalibus Actori dux. Reo autem tres dilationes probatoriæ regulariter dantur, si petantur, et si nullum impedimentum allegetur, modò præsumi possit, eas non peti malitiosè. *l. fin. cit. junia. gl.* Reo item petenti conceditur dilatio ad probandam innocentiam etiam post conclusionem in causa, ut docet Bart. Bald. & alij; quia valde favorabilis est defensio vitæ & membrorum.

6 Dico 4. Tempus Dilationum est continuum (non utile) h. e. currit semper, licet interveniant dies feriati, quibus alias exerceri Judicia prohibentur; etiam si ingruant feriæ repentinæ & non præviæ. *l. 3. C. h. t.* Si tamen feriæ repentinæ & extra ordinem supervenirent, beneficium restitutionis tot dierum aliorum, quot abstulerant feriæ, competit gravato. per *l. 26. §. 7. ff. ex quib. caus. Major.* Quin imò æquitas videtur permittere, ut in feriis etiam Ordinariis, si valde multæ incidere, & majorem dilationis partem absorberent, alij dies à Judice substitui possint.

7 Dico 5. Effectus Dilationum est duplex 1. & præcipuus, quod interim officium Judicis conquiescat, & nihil agendum vel innovandum sit circa articulum causæ, super quo data est aliqua dilatio. c. 2. *Et l. 3. C. h. t.* quamvis regulariter in aliis articulis procedi possit. per *l. 12. §. 4. C. de reb. cred. Et jurejur.* Alter est, quod actum, qui in assignato dilationis termino fieri debuerat, & eo elapso factus non est, perimat, ita ut Pars, postea comparens, non amplius audiat, sed Judex ad ulteriora procedere possit, etiam si prius non pronuntiet,

dilationem esse finitam. Bart. in *l. 4. C. h. t. n. 4. & alij.* Porro si petatur dilatio malitiosè & calumniosè, pœna arbitrii Judicis infligenda est.

TITULUS IX.

De Ferijs.

SUMMARIUM.

1. Quid sint Ferie, & dies Feriati.
2. Quotuplices, & quales.
3. 4. Quis instituere possit ferias sacras; Quis profanas.
6. 7. 8. Quales Actus Judiciales sint prohibiti feriis, vel etiam irriti.
9. Mercatus in feriis sacris, & opera servilia prohibentur.

Sciendum 1. Férias Judiciales (de his enim præcipue hic agitur) esse dies illos, quibus vacatur, seu cessatur ab actibus Judicialibus, & strepitu torrens: quales actus initio litis sunt citatio & formatio processus: in progressu cognitio causæ controversæ: in fine prolatio sententiæ; in his tribus enim consistit strepitus forensis: actus autem Judiciales dicuntur, qui exercentur à Judice pro tribunali sedente, & in loco Judicii. Ferie vocantur à feriendis hostiis, quas ferire & dijs suis offerre consueverant olim Romani. Alio nomine appellantur dies feriati; item dies nefasti; quod nefas esse credatur, his diebus jus dici, seu actus Judiciales exerceri; demum *Justitium*, quod Jus quasi stet, & non progrediatur. Differunt à Dilationibus, ad quas accedunt proximè, principaliter per hoc, quod feriæ independentè à ministerio Judicis à Jure statuuntur vel ad Dei honorem vel ad bonum publicum, adeoque ferè stabiles sint & determinatæ: dilationes verò juxta arbitrium Judicis ad instantiam atque in utilitatem Partis litigantis concedi solent, prout exigit causæ qualitas, circumstantiæ personarum &c. In alio longè sensu ferias accipit Ecclesia respectu Clericorum & Divini Officii recitandi; dum omnes hebdomadæ dies, exceptò Sabbatho & die Dominica, vocat ferias, eò quod Clericos omni die feriari à negotijs secularibus velit, & vacare rebus Divinis. Diem Lunæ vocitat *feriam secundam*, diem Martis, *tertiam*, & sic usque ad Sabbathum exclusivè, nullam verò dicit *feriam primam*, utpote cujus locò est dies Dominica, præ omnibus diebus alijs Dei laudibus dicata.

Sc. 2. Férias dividi in Ordinarias, seu Solennes, quæ certò temporis spatio recurringunt, & quotannis celebrari solent & ordinariæ, tanquam statæ ac definitæ: & in Extraordinarias seu Repentinæ, quæ nulla stabili lege determinatæ sunt, sed extra ordinem, pro occasione occurrente, & ex causa inopinatò emergente indicuntur à Principe, vel Magistratu, v. g. propter adventum, inaugurationem, nuptias Principis, propter natam illi prolem, reportatam victoriam, excitatam seditionem, gravisantem pestem &c. Solennes seu ordinariæ aliæ sunt Sacre, quæ videlicet dicatæ sunt Dei aut Sanctorum cultui. c. *alt. h. t.* alio nomine dicuntur

centur dies festi, dies devotionum. Aliæ autem profane, quæ ex causa politica & hominum gratia institutæ sunt, v. g. propter necessitatem, utilitatem, vel lætitiæ publicam, quales sunt ferie Messis, Vindemiæ, Nundinarum seu Mercatorum. in feriis tamen Nundinarum (uti & Nuptiarum) non prohibentur actus Judiciales, sed solum mercatus (aut nuptiæ) nisi in ferias Sacras, aut Rusticas vindemiæ, & messis &c. indignant. Feriæ Messium à 24. Junij usque ad Calendas Augusti, Vindemiarum à 23. Augusti usque ad 15. Octob. durant, nisi aliud habeat consuetudo locorum, aut pecuaria statuta. Feriæ sacræ, seu dies feriati in honorem Dei & Sanctorum ordinati, quibus prohibentur actus Judiciales, in c. ult. cit. referuntur sequentes: Natalis Domini cum tribus sequentibus diebus, dies S. Sylvestri, Circumcisionis, Epiphaniæ, dies 7. Dominicæ Passionis (seu hebdomadæ Sanctæ) Resurrectionis cum 7. sequentibus, Ascensionis, Pentecostes cum duobus, qui sequuntur, Nativitatis Joan. Baptistæ, festivitatum omnium Virginis gloriozæ, 12. Apostolorum, B. Laurentij, Dedicacionis B. Michaelis, Solemnitatis omnium SS. dies Dominici, ceteræque solemnitates, quas singuli Episcopi in suis diocesis cum Clero & Populo auxerint solemniter venerandas. Ex quibus ultimis verbis rectè inferunt DD. pro diebus feriatis quoad Judicialia à fortiori habendos esse omnes dies, qui per universam Ecclesiam ex præcepto celebrantur festivè in foro; nam eadem pugnat ratio, quia per actus & strepitus Judiciales populus plurimum impeditur à cultu Divino, cui in his diebus vacare debet.

Dico 1. Ferias sacras instituere non potest Princeps vel Magistratus Sæcularis, sed tantum Ecclesiasticus, scilicet Papa præ Universali Ecclesia, vel sine, vel cum Concilio Generali, Episcopus verò per suam diocesim. Ita communis Catholicorum contra Heterodoxos DD. Sumitur ex c. 10. de Constit. c. fin. de reb. Eccl. alien. in quo utroque habetur: quod Laicis de rebus Ecclesiæ nulla sit attributa potestas, quæ obsequendi manet necessitas, non auctoritas immutandi: item ex Constit. Innoc. X. Cum nuper edita an. 1657. ubi irritum declaravit Edictum Senatus & Gubernatoris Mediolanensis, festum S. Dominici festivè celebrari præcipere attemptantis. Ratio, quia potestas instituendi ferias sacras est propriè spiritualis, ac supponit jurisdictionem spiritualem, cum statuatur festum hujusmodi per modum legis: potestatis autem & jurisdictionis spiritualis incapaces sunt Principes & Magistratus Sæculares. Episcopus autem, quamvis spectato jure ad decernendas ferias sacras indigeat consensu Capituli seu Cleri, & consilio Populi, ut insinuant c. ult. cit. c. 1. d. 3. de Consecr. generalis tamen consuetudo soli Episcopo hanc potestatem tribuisse dicitur, ita ut sufficiat consilium Capituli, Populi autem ne quidem consilium requiratur. Azor. Suar. to. 1. de Relig. l. 2. c. 11. n. 9. Palao iv. 9. pu. 2. n. 6.

Oppones 1. In Lege Veteri dies sacros constituerunt Reges. 3. Reg. 8. v. 65. & c. 12. v. 32.

2. Paral. 7. v. 8. ergo & in Nova possunt. 2. Imperatores antiqui statuerunt ferias sacras, & certis diebus abstinere iusserunt à Judicijs & alijs negotijs ob honorem Dei, ut patet ex l. 2. 7. fin. C. h. t. ergo. 3. Instrumentum Pacis Relig. & Osnabrug. Art. 5. §. 30. Jus Sacrorum & reformandi exercitium Religionis annectit Superioritati territoriali. 4. Abstinere à Judicijs, & negotijs servilibus, ex se nihil est Spirituale: ergo præcipi potest hæc abstinencia à Potestate Laicali. 5. Magistratus Laicus potest facere votum celebrandi festivitatem aliqujus Sancti, ut sæpe fit: ergo etiam ferre hujusmodi legem; cum votum sit lex privata. 2. ad 1. In c. 8. Reg. c. 7. Paral. Salomon fecit quidem solennitatem, at non per modum Legis, nec sine Ecclesiæ, aut Summi Pontificis consensu, ut colligitur ex adjectis verbis. In c. 12. cit. Jeroboam tanquam Idololatra constituit quidem festivitatem falsis dijs: sed utique hoc exemplum perversum non proderit Hæreticis contra Orthodoxos. Ad 2. Ibi non fuerunt introductæ ab Imperatoribus novæ ferie sacræ, sed jam ab Ecclesiâ constitutarum præcepta est observatio: urgere autem & promoveri, infligis etiam poenis, observationem præceptorum Ecclesiæ decet omnino Principes Sæculares, imò oportet tanquam Protectores Ecclesiæ, per Trid. s. 25. c. 2. de Ref. Ad 3. imprimis illa Comiticia, ex Laicis constantia, nihil de Religione & Sacris potuerunt statuere. Dein ibi nihil dicitur de instituendis festis, sed solum habetur, quod nullus Status Immediatus Imperij in jure, quod ipsi ratione territorij & superioritatis in negotio Religionis competit (præsertim in ordine ad reformandum exercitium Religionis) impediri debeat, nec teneatur pati in suo territorio alienæ Religionis exercitium, data tamen potestate emigrandi subditis, qui à Religione domini territorialis dissentiant. Aliud jus in negotio Religionis, vel reformare exercitium illius, nullus Catholicorum præterdit, aut unquam ausus est prætereundere. Quod amplius sibi arrogent Sectarij, desertores avitæ & veræ Religionis, mirum non est, cum fundamentum Fidei spernere sint ausi, nec ullum amplius habeant Magistratum verè Ecclesiasticum. Ad 4. Illa abstinencia evadit Spiritualis ratione finis sacri, cultum Dei & venerationem Sanctorum spectantis. Ad 5. Votum tale, utpote personale, neminem ligat nisi voventes & libère consentientes: posteros autem, nisi accedat auctoritas Prælati Ecclesiastici, observationem talium feriarum præcipientis, non ligat, nisi & ipsi approbent. Suar. c. 12. n. 4.

Dico 2. Princeps & Magistratus Laicus potest instituere ferias profanas, finem politicum spectantes, sicut conceditur ipsi præcipere observationem sacrarum. Est extra controversiam. Per se tamen id potest solus Princeps, aut Magistratus supremus, Superiorem in temporalibus nullum recognoscens. l. 4. C. h. t. quia nimirum ferie conduntur instar Legis, quam inferior constituere nequit. Principes tamen & Status Imperij Romano-Germanici

Kk 2 ab

ab Imperatore & Imperio una cum jure territoriali acceperunt potestatem statuendi ferias profanas. gl. & DD. in l. 4. cit.

6 Dico 3. In ferijs tam profanis quam sacris omnis strepitus forensis, & actus Judiciales jurisdictionis contentiosæ ita sunt prohibiti, ut etiam regulariter invalide exerceantur. L. 2. ff. h. t. c. fin. eod. Dixi, regulariter, nisi nempe necessitas vel pietas excuset, vel etiam consuetudo, aut Statutum. Titulo necessitatis exerce in ferijs licet actus Judiciales, quando est periculum in mora, ne nimirum vel actio, vel res pereat aut deterioretur per dilationem: ne testes postea comparere non amplius valeant: ne Reus vel debitor fugiat, nisi capiatur: ne bono publico, aut privato homini causetur damnum, ut si procedendum contra latrones &c. c. fin. cit. l. 10. C. eod. Ex qua lege forte inferri potest, quod multi docent, aliquem propter atrocitatem criminis ad exemplum & terrorem aliorum plecti posse diebus feriatis, in quibus solet esse magnus populi concursus. Pariter rustici homines, qui alijs diebus sine notabili incommodo comparere nequeunt in Judicio, laboribus occupati, vel multum remoti, audiri possunt. Titulo pietatis discuti valent causæ miserabilium personarum, pupillorum, pauperum &c. causæ alimentorum futurorum, mercedum, pacis & concordie, & causæ piæ omnes, præsertim ubi accedit aliquod periculum ex mora. arg. l. 43. ff. de Relig. & sumpt. fun. can. 17. caus. 22. q. 5.

7 Ex dictis inferitur 1. certò irritos esse sequentes actus, si fiant in ferijs: citationem: mandatum de Reo citando datum à Judice pro tribunali sedente: citationem, quæ fit per injectionem manuum, vel publicam proclamationem, & quacunque Reus expressè vocatur ad diem feriatam, v. g. Dominicam: oblationem libelli Adversario factam: cognitionem causæ: præstationem juramenti in Judicio: juramentum depositionem: fidejussionis executionem: sententiæ pronuntiationem, quæ supponit præviā cognitionem causæ: sententiæ publicationem: condemnationem ad poenam vel mortem: interpositionem decreti super alienatione rerum Minoris: executionem poenæ &c. Atque hæc omnia etiam ab Arbitro, tam Juris quam Compromissario, invalide fiunt diebus feriatis. l. 7. C. h. t. quia uterque formam & ordinem Judicii observare debet. Aliud est de Arbitratore. Inferitur 2. certò valide exerceri actus jurisdictionis voluntariæ, de plano & sine cognitione Judiciali causæ exerceri solitos, uti est concessio privilegiorum, Indulgentiarum, earumque confirmatio: absolutio: dispensatio: contractus approbatio: Tutoris vel Curatoris designatio: instrumentorum confessio, & consignatio: testamentorum exhibitio: alimentorum constitutio: manumissio: emancipatio &c. text. & DD. in l. 2. ff. eod. quia in ferijs prohibetur duntaxat jurgium & strepitus Judicialis. l. 7. cit. c. fin. eod. Quare, si actus, ad jurisdictionem quidem voluntariam spectantes, requirant tamen solennem causæ cognitionem, & æ quasi mixti sunt, prohibentur, ut arrogatio

impuberum: unio prolium: decretalis possessio bonorum &c. Sanch. l. 3. de Matrim. d. 19. n. 7. § 9. cum, quando datur contradictor, & Actor contra Reum contendere debet, contentiosæ jurisdictionis actus exerceri quodammodo censetur. Causas Summarias in ferijs profanis tractare permittit l. Miles §. 6. ff. ad l. Jul. de Adulter. Idem extendunt ad causas publicas & fiscales. Inferitur 3. probabilis (non certò) prohibito & irritos esse sequentes actus: offerre libellum Judici tantum: dare mandatum de Reo citando, si non detur à Judice pro tribunali sedente: executionem citationis per apparitorem: examen testium non interpositò Juramentò: exequi sententiam Judicialem &c. quia hujusmodi, licet non sint in rigore actus Judiciales, fieri tamen non solent vel sine cognitione Judiciali, vel sine strepitu Judiciali, quem omnem conquiescere volunt Jura his diebus c. fin. § l. 2. cit. adeoque imbitur in his actibus aliquo modo auctoritas Judicis, & sic etiam in sensu latiori appellari possunt Judiciales. Inferitur 4. probabilis prohibito & irritos non esse sequentes: ferre censuras excommunicationis, suspensionis &c. quia hoc est potius præceptum imponere, quam strepitum Judicialem exercere: modò non opus sit citare censurandum, cognoscere causam &c. quæ regulariter fieri prohibentur: appellationem interponere: cum non sit actus Judicialis, nec exercitium jurisdictionis, sed fiat à Parte, non à Judice, per modum defensionis: nec interveniat strepitus.

Quæres, an mutui consensus Partium, qui volunt renuntiare ferijs, sufficiat, ut actus alii prohibiti & irritati convalescant? R. si velint renuntiare ferijs, quæ sunt introductæ ad Dei vel Sanctorum cultum, aut principaliter ob causam publicam, non sufficit, sed acta manent invalida. c. fin. cit. pactis enim privatorum derogari nequit Juri publico. c. 12. de for. Comp. l. 38. ff. de Pactis. Ferijs tamen rusticis, videlicet messium, vindemiarum, atque alijs, quæ ad privatam utilitatem statuuntur, renuntiare valent. c. fin. cit. cum quilibet possit renuntiare favori principaliter propter ipsum concessio. c. 16. de Regular. l. 29. C. de Pactis.

Dico 4. In ferijs sacris etiam prohibetur mercatus, & opera servilia. c. 1. § 3. h. t. Præcipitur e contra auditio Missæ. cc. var. de Celebratione Missæ. De quibus plura Theologi Morales. Nomine mercatus intelliguntur publicæ & solennes nundinæ; item contractus emptionis venditionis, locationis conductionis &c. præsertim si fiant publica solennitate & de rebus majoris momenti. Sed huic legi per contrariam consuetudinem ferè ubique derogatum esse videmus, nec irrationabiliter, quia rustici & pauperes alijs diebus non possunt deferere operas suas, & commoditatem mercandi habere. Per opera servilia veniunt illi labores, qui ferè cedunt in utilitatem corporis, & quia ignobiliores sunt, à servis, opificibus, & rusticis exerceri solent, uti arare, fabricare, arte facta conficere, & similia tum mechanica, tum rustica opera. Sicut e contra per opera libera

la intelliguntur labores, libero & nobiliori homine digni, ut studere, docere, legere, scribere, Mulicam exercere, recreationis causa variari, piscari, pingere &c. saltem si sine multo ac magno labore fiant. Nec refert, ut licet hæc facias, an lucrum intendas vel non; cum lucrum vel merces non mutet naturam operis.

TITULUS X. De Ordine Cognitionum. SUMMARIUM.

1. Reus potest Actori aliquid opponere vel per modum exceptionis, vel per modum actionis.
2. Si per modum exceptionis, prius de hac, quam de causa principali, cognoscere oportet.
3. Et quidem in causa spoliij, etiamsi Actor pariter convenisset Reum super spolio.
4. 1. 6. Si verò opponat per modum actionis, tunc videndum, an una causa in sui cognitione & decisione dependeat ab altera, vel quænam sit major, & quæ principaliter in iudicio deducta.

1. C. i. Ciendum, cum post dilationes & ferias Reo subinde occurrat quæstio aliqua ad se defendendum, quam proponit Actor, antequam ejus petitioni respondeat, ideo, ne confusio quæstionum concurrentium oriatur in iudicio, Ordinem præscribi à Jure, quo propositarum causarum cognitio & definitio instituenda sit, de qua nempe prius cognoscendum & pronuntiandum. Reus autem quæstionem suam proponere potest vel per modum actionis, quo casu evadit Actor quoad hanc causam, & sit reconventio, de qua ad tit. 4. de Mutuis petition. vel per modum Exceptionis, quod sæpius fit; & tunc manet Reus, consequenter partes ejus favorabiles, quam Actoris: Judex verò, si Reus exceptionem hanc suam probaverit, tenetur illum absolvere à iudicio, & Actorem repellere ab agendo, non verò condemnare.

1. Dico 1. Quotiescunque Reus opponit Actori aliquam exceptionem, prius cognoscendum est de hac, quam de causa principali. c. 1. h. t. l. 26. C. ad l. Jul. de adult. l. 4. C. de dilat. Ratio; quia si exceptio est peremptoria, perimit actionem & tollit omne jus agendi in Adversario, atque sic frustra cognosceretur prius de causa principali: si verò est dilatoria, per quam impeditur tantum actio, & repellitur Actor ab agendo, v. g. quod sit excommunicatus, quod Judex incompetens &c. Judicium non procedit, antequam hoc impedimentum per decisionem exceptionis oppositæ sit sublatum. Id tamen hoc loco discriminis est inter exceptionem peremptoriam & dilatoriam, quod de hac non tantum prius cognosci, sed etiam pronuntiari debeat sententia, priusquam cognoscatur de causa principali: de illa verò prius quidem cognosci, sententia tamen proferri non necessario debeat, antequam cognoscatur & pronuntietur de causa principali. per c. 21. de sent. & rejud. l. 1. C. de ord. judic. Ratio; quia dum Judex pronuntiat super causa principali,

hoc ipso virtualiter & tacite pronuntiat super exceptione peremptoria incidente. v. g. si Judex virum, qui mulieri se petenti in conjugem opposuit exceptionem consanguinitatis, absolvat à petitione mulieris, hoc ipso indirecte & implicite pronuntiat super eadem exceptione, nimirum consanguinitatis impedimentum fuisse satis probatum.

Dico 2. Quando Reus objicit Actori spoliū; per modum exceptionis, regulariter debet prius cognosci de causa spoliij, etiamsi Actor quoque conveniret Reum de spolio. c. 2. h. t. quia exceptio spoliij est una ex dilatorijs. Et quando Actor & Reus hærent in eadem causa vel delicto, favorabiles sunt partes Rei quam Actoris. l. 125. ff. de R. I. Vid. infra de Restit. Spoliat. n. 7. Dixi 1. per modum exceptionis; si enim objiceret per modum actionis, seu agendo contra Actorem de spolio, daretur conventio & reconventio, adeoque emergerent duæ causæ principales, quæ simul tractari deberent, simulque terminari per sententiam, sed ita, ut cognitio super causa Actoris, utpote prius proposita, semper præcedat: neque in tali casu partes Rei manent favorabiles, quia & ipse evasit Actor. Cæterum si Reus per modum exceptionis opponens probet quidem spoliū, Judex tamen propterea non tenetur, imò nec potest Actorem condemnare ad restitutionem illius rei, cujus possessione alterum dejecit. c. 2. cit. quia finis exceptionis est solum repellere Actorem, non consequi rem. l. 17. ff. de Eviction. & secundum modum agendi debet formari sententia. c. 24. de Appellat. & c. 31. de Sim. Nec potestas judicandi extenditur ultra id, quod est in libello deductum. l. 18. ff. Com. divid. Dixi 2. regulariter; quippe locum non habet in causa Matrimoniali, & alijs Spiritualibus, ubi contra agentem non admittitur exceptio spoliationis rerum privatarum. c. 1. de Restit. spoliat. Item in causa Actoris notoria, nisi etiam spoliū esset notorium. Demum in causa, in cujus dilatione ingens versatur periculum.

Dico 3. Quando Reus proponit Actori quæstionem per modum actionis, & sic concurrent duæ quæstiones, generaliter de illa prius cognosci & pronuntiari debet, à cujus cognitione & decisione dependet altera. Id quod etiam procedit, si duæ quæstiones ab eodem proponuntur. DD. passim ex c. 3. h. t. l. 16. seqq. ff. de Except. l. 2. C. de ord. judic. Causa enim, à qua dependet altera, merito censetur præponderans. Sic præmitti debet cognitio quæstionis & causæ, quæ est Preparatoria ad alteram, v. g. cognitio de possessione cognitioni de proprietate rei, ut scilicet constet, penes quem sit commodum possessionis, & penes quem onus probandi proprietatem. Sic præmitti debet cognitio super quæstione Prejudiciali, v. g. petitis hæreditatem ab intestato tibi debitam, alius verò tibi objicit defectum Natalium, prius cognosci debet de quæstione legitimatis; quia ab hujus cognitione pendet cognitio & decisio causæ principalis de hæreditate. Et quidem, si petisti hæreditatem coram Judice Laico, qui